

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 117.482 van 25 maart 2003
in de zaken A. 126.455/VII-27.895 (I)
A. 126.451/VII-27.837 (II)**

In zake : I + II
1. Yvette SOETE,
2. de gemeente KNOKKE-HEIST,
die woonplaats kiezen bij
Advocaat A. LUST,
kantoor houdende te SINT-ANDRIES,
Burggraaf de Nieulantlaan 14

tegen :

I + II
de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van
Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu,
die woonplaats kiest bij
Advocaat E. DE WALSCHE,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Louizalaan 250.

tussenkommende partijen :

I + II
1. de n.v. ELECTRABEL,
2. de n.v. ONDERNEMINGEN JAN DE NUL,
samenvormende tijdelijke vereniging
ELECTRABEL-Ondernemingen Jan DE NUL,
die woonplaats kiezen bij
Advocaten T. VANDEPUT en P. DE MAEYER,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Louizalaan 390, bus 12.

DE RAAD VAN STATE, VIIe KAMER,

Gezien het verzoekschrift dat Yvette SOETE en de gemeente KNOKKE-HEIST op 6 september 2002 hebben ingediend om de schorsing van de tenuitvoerlegging te vorderen van het besluit van de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu van 25 juni 2002 houdende toekenning aan de tijdelijke vereniging ELECTRABEL-ONDERNEMINGEN JAN DE NUL van een machtiging voor de bouw, overeenkomstig de aanvraag, van een park van vijftig windmolens met een nominaal vermogen van 2 megawatt, ten noorden van de VLAKTE VAN DE RAAN, overeenkomstig het koninklijk besluit van 20 december

2000 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België en met naleving van de gebruiksvoorwaarden die in bijlage II van dit besluit zijn opgenomen (A. 126.455);

Gezien het verzoekschrift dat dezelfde partijen op 6 september 2002 hebben ingediend om de schorsing van de tenuitvoerlegging te vorderen van het besluit van de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu van 25 juni 2002 houdende toekenning aan de tijdelijke vereniging ELECTRABEL-ONDERNEMINGEN JAN DE NUL van een vergunning voor de exploitatie, overeenkomstig de aanvraag, van een park van vijftig windmolens met een nominaal vermogen van 2 megawatt, ten noorden van de VLAKTE VAN DE RAAN, overeenkomstig het koninklijk besluit van 20 december 2000 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België en met naleving van de gebruiksvoorwaarden die in bijlage II van dit besluit zijn opgenomen (A. 126.451);

Gezien de nota's van de verwerende partij;

Gezien de verslagen opgemaakt door Eerste Auditeur E. LANCKSWEERDT;

Gelet op de kennisgeving van de verslagen aan partijen;

Gelet op de beschikkingen van 15 januari 2003 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 27 januari 2003;

Gehoord de verslagen van Kamervoorzitter M.-R. BRACKE en van Staatsraad G. DEBERSAQUES;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat A. LUST, die verschijnt voor de verzoekende partijen, van Advocaat F. MARTENS, die verschijnt voor de verwerende partij en van Advocaten P. DE MAEYER en E. JACUBOWITZ, die verschijnen voor de tussenkomende partijen;

Gehoord het andersluidend advies van Eerste Auditeur E. LANCKSWEERDT;

Gelet op de artikelen 17 en 18 en titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat er reden is om de zaken te voegen;

Overwegende dat de n.v. ELECTRABEL en de n.v. ONDER-NEMINGEN JAN DE NUL, met verzoekschriften van 18 oktober 2002 hebben gevraagd om in de administratieve kort gedingen te mogen tussenkomen; dat er grond is om de verzoeken in te willigen;

Overwegende dat de tussenkomende partijen, die te samen een feitelijke vereniging vormen, op 5 juli 2001 "conform het koninklijk besluit houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België", een aanvraag indienen met betrekking tot de bouw en uitbating van een windturbinepark voor de Belgische kust; dat deze aanvraag betrekking heeft op de machtiging voor de bouw en de vergunning voor de exploitatie van een windmolenpark omvattend 50 windmolens met een geïnstalleerd vermogen van 100MW en voor de bouw van een observatiemast; dat het project wordt beoogd in zee op de zandbank "Vlakte van de Raan", gelegen aan de maritieme grens met Nederland, op een gemiddelde afstand van 12 km van de Belgische kust en 14 km van de Nederlandse kust (Westkapelle); dat blijkens de in het "Milieu-effectenrapport voor het bekomen van een machtiging en een vergunning voor de bouw en de exploitatie van een windturbinepark" (hierna : M.E.R.) vervatte gegevens Knokke-Het Zoute is gelegen op 12,5 km; dat uit de door het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen - Beheerseenheid Mathematisch Model van de Noordzee uitgevoerde "Milieu-effectenbeoordeling van het project 'Seanergy' ingediend door de tijdelijke vereniging Electrabel-Jan de Nul" (hierna : M.E.B.) blijkt dat het windmolenpark een ruimtelijke massa heeft van 1,6 km (Z-ZW/O-NO) op 3,6 km (NW-ZO) waarvan het meest zuidelijke punt van deze ruitconfiguratie loodrecht is georiënteerd op de oostelijke strekdam van de haven van Zeebrugge; dat verder de offshore tegenwindturbines, die worden opgesteld met een tussenafstand van 400 m, uit staal zijn vervaardigd, 68 m (boven Main Sea Level (MSL)) meten en met een rotor van 80 m diameter, een totale hoogte hebben van ongeveer 118 m boven MSL; dat ze verder onafhankelijk worden gefundeerd waarbij een stalen buispaal in de grond wordt geleid tot een diepte van 29 en 32 m onder de zeebodem en er rondom de paal een erosiebescherming van ongeveer 32 m diameter en bestaande uit stenen van verschillende groottes, wordt aangebracht; dat het project voorziet in een fasering in die zin dat eerst een pilootfase van 20 MW

wordt voorzien, m.n. het realiseren van een eerste rij van 10 windturbines en de meetmast, waarna in een tweede fase onder meer de overige 40 turbines worden geplaatst; dat op 25 juni 2002 de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu aan de tijdelijke vereniging ELECTRABEL-ONDERNEMINGEN JAN DE NUL de machtiging verleent voor de bouw, overeenkomstig de aanvraag, van een park van vijftig windmolens met een nominaal vermogen van 2 MW, ten noorden van de Vlakte van de Raan, overeenkomstig het koninklijk besluit van 20 december 2000 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België en met naleving van de gebruiksvoorwaarden die in de bijlage II van dit besluit zijn opgenomen; dat op dezelfde datum de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu aan diezelfde tijdelijke vereniging de vergunning verleent voor de exploitatie, overeenkomstig de aanvraag, van een park van vijftig windmolens met een nominaal vermogen van 2 MW, ten noorden van de Vlakte van de Raan, overeenkomstig het koninklijk besluit van 20 december 2000 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België en met naleving van de gebruiksvoorwaarden die in de bijlage II van dit besluit zijn opgenomen; dat dit de bestreden besluiten zijn;

Overwegende dat de verwerende partij het belang betwist van de eerste verzoekende partij; dat zij allereerst verwijst naar het gebrek aan concreet bewijs van de ingeroepen nadelen; dat zij voorts doet gelden dat de eerste verzoekende partij dan wel woont op de zeedijk, maar dat de bouwwerken geenszins staan in haar onmiddellijke omgeving, maar op 12 km afstand, dat eerste verzoekende partij niet aantoonst dat zij de windmolens werkelijk zal kunnen zien en zo er toch een visuele impact zou zijn, deze minimaal is;

Overwegende dat ook de tussenkomende partijen het belang betwisten van de eerste verzoekende partij; dat zij doen gelden dat laatstgenoemde partij in het verzoekschrift haar belang louter steunt op het feit dat de betrokken windmolens zichtbaar zullen zijn van op de zeedijk, dat de ontvankelijkheid van de vordering derhalve alleen op grond van dit louter esthetisch nadeel dient te worden beoordeeld, dat eerste verzoekende partij geen enkel stuk of enige uitleg verschaft ter staving van haar bewering dat de windmolens zich zullen situeren in haar dagelijks gezichtsveld, dat het niet vanzelfsprekend is dat de Vlakte van de Raan, -om nog niet te spreken over de windmolens zelf-vanuit alle gebouwen en alle huizen of appartementen van op de zeedijk zichtbaar zou zijn, dat in de mate dat de

eerste verzoekende partij niet concreet aantoont dat de betrokken windmolens van in haar woonplaats zichtbaar zullen zijn en dat dit zicht nadelig is, haar vordering niet ontvankelijk is;

Overwegende, wat de ontvankelijkheid van de vordering betreft, dat de verwerende partij ook het persoonlijk belang en de procesbekwaamheid van de tweede verzoekende partij betwist; dat de tussenkomen partijen eveneens dit persoonlijk belang bij de vordering in hoofde van de tweede verzoekende partij betwisten;

Overwegende dat de verzoekende partijen inzake het belang van de eerste verzoekende partij in de vordering tot schorsing doen gelden dat "vermits het ontwerp tekenend zal zijn voor het uitzicht van op de zeedijk, en mitsdien zich zal situeren in het dagelijks gezichtsveld van de eerste verzoekende partij, (...) beide verzoekers het (...) vereiste persoonlijk en wettig belang (hebben)"; dat voorts onder de hoofding "moeilijk te herstellen ernstig nadeel" de eerste verzoekende partij doet gelden dat ze sedert 1960 onophoudelijk woont langs de Zeedijk-Het Zoute te Knokke-Heist, dat haar appartement is gelegen op de vierde verdieping, "zodat ze een enig uitzicht heeft op de zee en de horizon en vanuit een geprivilegieerde positie dagelijks de zonsondergang kan bewonderen";

Overwegende, wat het belang van de eerste verzoekende partij bij de vordering betreft, dat uit het bij de vordering gevoegde "levensbewijs" blijkt dat eerste verzoekende partij, geboren op 30 december 1923, sinds 11 augustus 1975 haar verblijfplaats heeft te Knokke-Heist en sinds 1 oktober 1992 haar (huidig) adres heeft op de Zeedijk-Het Zoute; dat verder niet ernstig wordt betwist dat haar appartement zich op de vierde verdieping bevindt en dat eerste verzoekende partij zeezicht geniet; dat aangezien de vergunde constructies nog niet zijn opgericht, aan de eerste verzoekende partij uiteraard niet kan worden aangerekend dat ze niet "aantoont" dat zij de windmolens werkelijk zal kunnen zien vanuit haar woonplaats; dat evenwel in het overgelegde M.E.R. uitdrukkelijk wordt erkend dat "uit buitenlandse studies blijkt (...) dat een offshore windpark niet meer zichtbaar is vanaf 45 km uit de kustlijn als gevolg van de komduiking (horizon)", dat "gezien het windparkproject binnen de Belgische territoriale wateren gesitueerd is (12 mijl) (...) er aldus altijd sprake (zal) zijn van zichtbaarheid van aan de kust", dat "vanaf de start van de bouwphase en inzonderheid nadat de eerste rij van 10 windturbines (10 x 2 MW) zullen zijn geplaatst, (...) deze zichtbaar (zullen) zijn vanaf de kustlijn van De Haan-Wenduine tot Knokke-Het Zoute en verder Cadzand-Vlissingen-

Westkapelle"; dat zulks ook blijkt uit het M.E.B.; dat gelet op de aard en de omvang van de vergunde constructies, in deze stand van het geding niet ernstig kan worden betwist dat eerste verzoekende partij er een rechtstreeks zicht op kan hebben; dat op het eerste gezicht dit gegeven volstaat om belang te hebben bij de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden besluiten; dat in deze stand van het geding de exceptie niet kan worden aangenomen;

Overwegende, wat de ten aanzien van de tweede verzoekende partij opgeworpen excepties van onontvankelijkheid betreft, dat deze niet moeten worden onderzocht, aangezien verderop zal blijken dat in hoofde van die partij niet is voldaan aan de tweede in artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State gestelde voorwaarde;

Overwegende dat krachtens artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State slechts tot schorsing van de tenuitvoerlegging kan worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat ernstige middelen worden aangevoerd die de vernietiging van de aangevochten akte of verordening kunnen verantwoorden en dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden akte of verordening een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen;

Overwegende dat, wat de eerste door artikel 17, § 2, gestelde voorwaarde betreft, de verzoekende partijen in beide zaken in een eerste middel doen gelden dat de bestreden besluiten rechtsgrond missen vermits de koninklijke besluiten van 20 december 2000 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België enerzijds en houdende de regels betreffende de milieu-effectenbeoordeling in toepassing van de wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België anderzijds, waarop het bestreden besluit steunt, tot stand zijn gekomen met schending van de artikelen 3, § 1 en 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, "en daardoor bij toepassing van art. 159 van de Grondwet voor onbestaande moeten gehouden worden"; dat zij doen gelden dat beide voornoemde koninklijke besluiten van 20 december 2000 de uitvoering zijn van respectievelijk de artikelen 26 en 30, § 1, van de wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, dat voor beide besluiten de afdeling wetgeving van de Raad van State werd verzocht een "drie-dagenspoedadvies" te verlenen hetgeen is gebeurd op

9 augustus 2000, dat daartoe, primo, in beide besluiten het volgende motief is ingeroepen :

"Gelet op het verzoek tot spoedbehandeling, gemotiveerd door de omstandigheden dat de omzettingstermijn van de [richtlijn 97/11/EG] op 17 maart 1999 verstreken is en dat het vergunningensysteem onverwijld moet worden in werking gesteld teneinde rechtsonzekerheid te vermijden",

dat, secundo, uit de aanhef van de voornoemde koninklijke besluiten blijkt dat alle ingewonnen adviezen ten laatste op 20 juni 2000 verleend waren, dat tertio de op 20 december 2000 genomen besluiten pas bekend werden gemaakt op 25 januari 2001; dat zij doen gelden dat "daaruit (...) derhalve (blijkt) dat de Koning zich telkens op uiterste spoed heeft beroepen om op 20 december 2000 een besluit te nemen dat blijkens de ingeroepen EG-richtlijn reeds bijna drie jaar eerder had moeten genomen zijn, nl. ten laatste op 17 maart 1999, terwijl hij reeds meer dan vier maanden beschikte over het advies van de afdeling wetgeving om, daarna, nog eens vijf weken te wachten vooraleer die uiterst dringende besluiten in het staatsblad bekend te maken", dat "uit die gang van zaken blijkt dat het ingeroepen motief rechtens niet relevant is en dat de voorgewende urgentie niet bestond, nu nog meer dan vier maanden gewacht werd vooraleer het besluit zelf te nemen en dan nog eens vijf weken vooraleer het te publiceren"; dat zij verder doen gelden dat de ingeroepen urgentie formeel moet gemotiveerd zijn, dat "opdat zou zijn voldaan aan de in artikel 3, § 1, eerste lid, R.v.St.-wet vervatte bijzondere motiveringsverplichting, (...) nog aan twee materiële vereisten (moet) worden voldaan, (dat) de aangevoerde motieven (...) exact en effectief (moeten) bestaan, (dat) ze (...) pertinent (moeten) zijn (...) en bovendien van aard zijn de dringende noodzakelijkheid te kunnen rechtvaardigen"; dat zij doen gelden dat te dezen de verwijzing naar de Europese regeling op zich reeds totaal irrelevant is, dat bovendien de ingeroepen dringendheid door de feiten zelf worden tegengesproken nu er tussen het advies van de Raad van State, afdeling wetgeving, en het bestreden besluit meer dan vier maanden verlopen zijn en er nog eens vijf weken verlopen zijn vooraleer het besluit bekend is gemaakt, dat daarbij blijkt dat "gewis niets eraan in de weg stond om een gewoon advies te vragen, minstens een advies op één maand";

Overwegende dat de verwerende partij in haar nota's in hoofddorde betoogt dat ze terecht een beroep deed op de spoedadviesprocedure, dat de adviesverlenende overheid in beginsel mag uitgaan van de pertinentie van haar motivering wanneer de afdeling wetgeving advies verleent en hieromtrent geen opmerkingen maakt, dat dit niet het geval is wanneer de adviesverlenende overheid de afdeling wetgeving onvolledig heeft ingelicht, dat het zich conformeren aan een

Europese richtlijn op zich geen onwettig motief is om zich te beroepen op een procedure tot spoedadvies en de beslissing tot spoedeisendheid dient beoordeeld te worden op het moment dat de procedure tot uitwerking van de reglementaire bepaling doorlopen is; dat zij in concreto doet gelden dat de afdeling wetgeving van de Raad van State geen opmerkingen heeft gemaakt aangaande de gegrondheid van het gevraagde spoedadvies zodat de verwerende partij mocht uitgaan van de pertinentie van haar motivering en minstens een vermoeden van wettigheid van de motivatie bestaat, dat het zogenaamde "talmen" met publicatie van de koninklijke besluiten niet kan worden aangezien als een omstandigheid waaruit blijkt dat de overheid de afdeling wetgeving "onvolledig" zou hebben ingelicht aangaande de spoedeisendheid, aangezien deze omstandigheid zich niet voordeed op het moment van de adviesaanvraag; dat zij verder betoogt wat volgt :

"- Inzake werd inderdaad advies verleend op 9 augustus 2000 en werden de koninklijke besluiten gepubliceerd op 21 januari 2001, doch gelet op de concrete omstandigheden kan dit geenszins aanzien worden als omstandigheden die het spoedeisend karakter van de adviesaanvraag zouden tegenspreken.

Verwerende partij verzoekt Uw Raad de volgende omstandigheden in acht te nemen bij het beoordelen van de publicatietermijn :

Verwerende partij heeft inzake een advies gevraagd (weliswaar een spoedadvies) en geen beroep gedaan op de met bijzondere redenen omklede hoogdringendheid om geen advies te vragen. Verwerende partij vraagt Uw Raad om bij het beoordelen van de publicatietermijn het verschil tussen beide procedures in acht te willen nemen.

Verwerende partij wijst erop dat de afdeling wetgeving van de Raad van State, zelfs na spoedprocedure, een gemotiveerd advies verleend heeft, welke bestudeerd diende te worden in samenwerking met de B.M.M. en de bewuste koninklijke besluiten hebben betrekking op een uiterst complexe materie.

De bewuste koninklijke besluiten dateren van 20 december 2000 en werden een maand later gepubliceerd.

- Verwerende partij heeft zich, tot staving van het spoedeisend karakter van de adviesaanvraag beroepen op het argument dat zij diende tegemoet te komen aan haar internationale verplichtingen aangaande richtlijn 97/11/EG en dat inzake rechtsonzekerheid dient vermeden te worden door het dringend in werking stellen van een vergunningssysteem. De ingeroepen redenen tot hoogdringendheid zijn wel degelijk pertinent :

(i) De verzoekende partijen stellen dat het koninklijk besluit van 20 december 2000 houdende de procedure tot vergunning en machtiging niets te maken zou hebben met de implementatie van de MER-richtlijn. Enkel voor het koninklijk besluit van 20 december 2000 (houdende) de milieueffectenbeoordeling kon formeel op de richtlijn teruggevallen worden. Deze stelling van verzoekende partijen is totaalonterecht, gezien het koninklijk besluit van 20 december 2000 (houdende) de procedure tot vergunning en machtiging wel degelijk aspecten van de milieueffectenbeoordeling noodgedwongen ook regelt (de twee ministeriële besluiten zijn met elkaar verbonden: zie onder meer Afdeling II. De procedure met inspraak van het koninklijk besluit van 20 december 2000 houdende de procedure tot vergunning en machtiging).

(ii) Ingevolge Uw hoger vermelde rechtspraak kan het spoedeisend karakter van de adviesaanvraag beoordeeld worden nadat de procedure tot het opstellen

van het besluit doorlopen is en dient dit dus niet beoordeeld te worden bij de inwerkingtreding van de Europese richtlijnen. Het feit dat de in de te implementeren richtlijnen voorziene termijn reeds verstreken zou zijn, maakt het nemen van uitvoeringsmaatregelen er niet minder dringend op, integendeel zelfs.

(iii) Zoals hoger vermeld, bleef de vergunningsplicht dode letter en dus een bron van rechtsonzekerheid zolang geen uitvoeringsbesluiten werden vastgelegd houdende voorwaarden en de procedure tot het verlenen van vergunningen en machtigingen";

dat de verwerende partij in ondergeschikte orde aanvoert dat de verzoekende partijen geen belang hebben bij het middel; dat zij ter zake doet gelden dat ondanks de spoedprocedure een degelijk gemotiveerd advies werd verschaft aangaande de koninklijke besluiten, dat hoe dan ook de adviezen van de Raad van State juridisch niet bindend zijn, dat "bijgevolg (...) verzoekende partijen op geen enkele wijze aan(tonen) hoe hun belangen zouden kunnen geschaad zijn door het feit dat de koninklijke besluiten genomen werden na spoedadvies binnen de termijn van drie dagen in plaats van via een normale adviesaanvraag";

Overwegende dat de tussenkomende partijen in hoofddorde het belang bij het middel betwisten; dat zij in het algemeen doen gelden dat enkel de middelen die van die aard zijn dat ze het door verzoekende partijen aangevoerde esthetisch nadeel kunnen verhelpen op ontvankelijke wijze door hen kunnen worden opgeworpen; dat in concreto wat het eerste middel betreft zij betogen dat de twee hiervoor aangehaalde koninklijk besluiten van 20 december 2000 uitwerking geven aan de genoemde wet van 20 januari 1999 doch geenszins de rechtsgrond van de bestreden machtiging en vergunning inhouden, dat in de veronderstelling dat een aanvraag tot verlening van een vergunning voor het bouwen of het exploiteren van een windmolenpark zou ingediend worden terwijl voornoemde koninklijke besluiten nog niet zouden genomen zijn - of in de veronderstelling dat deze wel bestaan doch ter zijde dienen te worden gelaten- dan nog de bevoegde overheid zich over een dergelijke aanvraag moet uitspreken met inachtneming van de bestaande wetgeving, dat een eventuele onwettigheid van de voornoemde koninklijke besluiten van 20 december 2000 bijgevolg niet van die aard is dat zij het afleveren van vergunningen voor het bouwen en/of het exploiteren van windmolens in de weg zou kunnen staan; dat ten gronde deze partijen een verweer voeren dat analoog is aan dat van de verwerende partij;

Overwegende, wat de kritiek betreft dat een eventuele onwettigheid van de aangevoerde koninklijke besluiten niet van die aard is dat zij het afleveren van de machtiging voor het bouwen en de vergunning voor het exploiteren van

windmolens in de weg zou staan, dat zowel uit de aanvragen, de gevolgde vergunningsprocedure als uit de machtiging en de vergunning zelf blijkt dat de beoordeling van de machtigings- en vergunningsaanvraag zijn verlopen overeenkomstig de twee reeds aangehaalde koninklijke besluiten van 20 december 2000 en dat de bestreden besluiten werden verleend overeenkomstig en in toepassing van deze koninklijke besluiten; dat overigens de artikelen 2 van de thans bestreden besluiten uitdrukkelijk bepalen dat aan de tijdelijke vereniging ELECTRABEL-ONDERNEMINGEN JAN DE NUL respectievelijk een machtiging voor de bouw en een vergunning voor de exploitatie wordt verleend "overeenkomstig de aanvraag, van een park van vijftig windmolens met een nominaal vermogen van 2 megawatt, ten noorden van de VLAKE VAN DE RAAN, overeenkomstig het koninklijk besluit van 20 december 2000 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België en met naleving van de gebruiksvoorwaarden die in bijlage II van dit besluit zijn opgenomen"; dat in deze stand van het geding kan worden aangenomen dat de bestreden besluiten toepassing maken van de in de vernoemde koninklijke besluiten van 20 december 2000 vervatte regelingen; dat voorts uit de overige bepalingen van de besluiten op het eerste gezicht afdoende blijkt dat de thans bestreden machtiging en vergunning dienen te worden uitgevoerd in het raam van het koninklijk besluit van 20 december 2000 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België; dat prima facie niet blijkt dat de bestreden besluiten een voldoende rechtsgrond vinden in de wet van 20 december 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België noch dat, indien tot de niet-toepasbaarheid van de betrokken regelingen wordt besloten, de aanvraag die tot de huidige bestreden besluiten heeft geleid, zou moeten onderworpen worden aan dezelfde regeling als die bepaald bij de reeds genoemde besluiten van 20 december 2000; dat de exceptie in deze stand van het geding niet kan worden aangenomen;

Overwegende, wat de kritiek betreft betrokken op het feit dat eerste verzoekende partij geen belang heeft bij het middel aangezien de Raad van State, afdeling wetgeving, een degelijk gemotiveerd advies heeft verschaft, dat de Raad van State, afdeling wetgeving, eerste vakantiekamer, op 4 augustus 2000 door de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu werd verzocht haar binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over respectievelijk een ontwerp van koninklijk besluit "houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België" (zaak L. 30.564/1/V) en respectievelijk een ontwerp

van koninklijk besluit "houdende de regels betreffende de milieueffectbeoordeling in toepassing van de wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder rechtsbevoegdheid van België" (zaak L. 30.565/1/V); dat beide adviezen, die werden gegeven op 9 augustus 2000, na het aanhalen van de redenen die in de adviesaanvraag worden opgegeven tot staving van het spoedeisend karakter ervan, vermelden :

"Gelet op de korte termijn welke hem voor het geven van zijn advies wordt toegemeten, heeft de Raad van State zich moeten beperken tot de hiernavolgende opmerkingen";

dat voorts in de zaak L. 30.564/1/V de volgende algemene opmerking wordt gemaakt :

"Zoals uit de beschrijving van de strekking van het ontwerp (...) blijkt, moeten de bepalingen van het voorliggende ontwerp gelezen worden in samenhang met die van het ontwerp L. 30.565/1/V, inzonderheid met de bepalingen van hoofdstuk II van dat ontwerp ('De milieueffectenbeoordeling van activiteiten voorafgaandelijk aan het verlenen van een vergunning of machtiging').

Binnen de korte termijn die hem voor het geven van zijn advies is toegemeten, heeft de Raad van State niet kunnen nagaan of de bepalingen van beide ontwerpen, bijvoorbeeld inzake termijnen, helemaal op elkaar afgestemd zijn";

dat de Raad van State bij zijn artikelsgewijs onderzoek van de ontworpen artikelen 15 tot 17 er aan herinnert dat hij niet heeft kunnen nagaan of de bepalingen van de twee ontwerpen volledig op elkaar afgestemd zijn; dat in het advies L. 30.565/1/V de volgende algemene opmerking wordt geformuleerd :

"Zoals uit de beschrijving van de strekking van het ontwerp (...) blijkt, moeten de bepalingen van het hoofdstuk II van het voorliggend ontwerp gelezen worden in samenhang met die van het ontwerp L. 30.564/1/V.

Binnen de korte termijn die hem voor het geven van zijn advies is toegemeten, heeft de Raad van State niet kunnen nagaan of de bepalingen van beide ontwerpen, bijv. inzake termijnen, helemaal op elkaar afgestemd zijn. De discrepanties waarop hierna, bij de artikelsgewijze bespreking gewezen wordt, zijn dan ook niet noodzakelijk uitputtend.";

dat uit het voorgaande op het eerste gezicht niet kan worden besloten dat, spijs de korte termijn, de Raad van State, afdeling wetgeving, een volwaardig onderzoek aan de betrokken ontwerp teksten heeft gewijd; dat op het eerste gezicht hieruit niet kan worden afgeleid dat de eerste verzoekende partij geen belang heeft bij het middel;

Overwegende dat tot slot de omstandigheid dat adviezen van de Raad van State, afdeling wetgeving juridisch niet bindend zijn, op het eerste gezicht

het belang van de eerste verzoekende partij bij het middel niet ontnemt; dat de aangevoerde excepties in deze stand van het geding worden verworpen;

Overwegende dat, wat de grond van de zaak betreft, artikel 3, § 1, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State onder meer bepaalt :

"Buiten het met bijzondere redenen omklede geval van hoogdringendheid, en de ontwerpen betreffende begrotingen, rekeningen, leningen, domeinverrichtingen en het legercontingent uitgezonderd, onderwerpen de Ministers (...), ieder wat hem betreft, aan het met redenen omklede advies van de afdeling wetgeving de tekst van alle voorontwerpen van wet, decreet, ordonnantie of van ontwerpen van reglementaire besluiten.
(...)";

dat artikel 84, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, vervangen bij de wet van 4 augustus 1996, bepaalt dat het onderzoek van de zaken plaatsvindt in volgorde van inschrijving op de rol, uitgezonderd, onder meer, "wanneer, in spoedeisende gevallen die in de aanvraag met bijzondere redenen worden omkleed, de overheid die de afdeling wetgeving adieert, vraagt dat het advies of het voorontwerp wordt meegedeeld binnen een termijn van ten hoogste drie dagen of binnen een termijn van ten hoogste acht dagen in het geval bedoeld in artikel 2, § 4"; dat in dit geval de motivering die in de aanvraag wordt opgegeven, moet worden overgenomen in de aanhef van de verordening;

Overwegende dat, zoals hiervoor reeds is aangehaald, de Raad van State, afdeling wetgeving, eerste vakantiekamer, op 4 augustus 2000 door de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu werd verzocht haar, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over respectievelijk een ontwerp van koninklijk besluit "houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België" (zaak L. 30.564/1/V) en respectievelijk een ontwerp van koninklijk besluit "houdende de regels betreffende de milieueffectbeoordeling in toepassing van de wet van 20 januari 1999 ter bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder rechtsbevoegdheid van België" (zaak L. 30.565/1/V); dat de voornoemde Minister, ter voldoening van het vereiste in artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State in de adviesaanvraag het spoedeisend karakter hiervan motiveert "door de omstandigheden dat de omzettingstermijn van de Richtlijn 97/11/EG op 17 maart 1999 verstreken is en dat het vergunningssysteem onverwijld dient in werking te worden gesteld teneinde rechtsonzekerheid te vermijden"; dat op het eerste gezicht de afdeling wetgeving in haar op 9 augustus 2000 uitgebrachte

adviezen betreffende deze ontwerpen geen rechtmatigheidsbezwaren betreffende de aangehaalde redenen van de spoed heeft geuit;

Overwegende dat in een geval als het voorliggende, met name het geval dat de bevoegde minister *expressis verbis* de vereiste spoedbehandeling verklaart door de omstandigheden dat de termijn om de toepasselijke richtlijn te implementeren verstreken is en dat het vergunningssysteem onverwijld in werking dient te worden gesteld ten einde rechtsonzekerheid te vermijden, op het eerste gezicht niet valt in te zien waarom de afdeling wetgeving hieraan diende te twijfelen; dat evenwel tussen het op 9 augustus 2000 verleend advies van de afdeling wetgeving - dat pas mag worden ingewonnen wanneer de zuiver administratieve procedure voor het opstellen van de verordening ten einde is - en de datum van de besluiten van 20 december 2000 meer dan vier maanden zijn verlopen en dat tussen laatstgenoemde datum en de bekendmaking ervan op 25 januari 2001, om in werking te treden op 4 februari 2001, meer dan een maand is verlopen; dat verwerende partij -die hiertoe het best is geplaatst- ter verantwoording van dit tijdsverloop zich in deze stand van het geding lijkt te beperken tot de bewering "dat de afdeling wetgeving van de Raad van State, zelfs na spoedprocedure, een gemotiveerd advies verleend heeft, (welk) bestudeerd diende te worden in samenwerking met de B.M.M. en de bewuste koninklijke besluiten (...) betrekking (hebben) op een uiterst complexe materie" en dat "de bewuste koninklijke besluiten dateren van 20 december 2000 en (...) een maand later (werden) gepubliceerd"; dat evenwel geen enkel element in het in deze stand van het geding overgelegde dossier deze bewering lijkt te ondersteunen; dat in deze stand van het geding dient te worden aangenomen dat de in de adviesaanvraag gegeven verantwoording van het spoedeisend karakter van de adviesaanvraag op het eerste gezicht lijkt te worden tegengesproken door het geheel van de hiervoor aangehaalde feitelijke vaststellingen die de negatie lijken in te houden van de gegeven verantwoording en waarvoor in deze stand van het geding de verwerende partij geen enkel concreet gegeven aanbrengt waaruit blijkt dat zij de nodige stappen heeft gedaan om, na het advies van de Raad van State, afdeling wetgeving, met de nodige spoedeisendheid, de afkondiging van de betrokken besluiten en de bekendmaking ervan te bewerkstelligen; dat op het eerste gezicht de betrokken besluiten met schending van de voornoemde bepalingen zijn genomen;

Overwegende dat de bestreden besluiten op het eerste gezicht steun vinden in beide voornoemde koninklijke besluiten van 20 december 2000; dat het in deze stand van het geding onwettig bevinden van deze koninklijke besluiten

meebrengt dat de bestreden besluiten onwettig lijken; dat derhalve het middel in deze mate ernstig is;

Overwegende dat, wat de tweede door voornoemd artikel 17, § 2, opgelegde voorwaarde betreft, de verzoekende partijen met betrekking tot het eerste bestreden besluit uiteenzetten wat volgt :

"Het bestreden besluit moet de bouw mogelijk maken van een windmolenpark van 50 installaties ter hoogte van de Vlake van de Raan, goed voor 100 Mega Watt. Het windpark is echter conceptueel uitgewerkt voor 4 kwadranten van elk 50 installaties, echter in vier fases uit te voeren. De turbines zullen worden opgesteld met een onderlinge tussenafstand van 400 m. Het zijn offshore tegenwindturbines met horizontale as. Een turbine bestaat uit een stalen mast, een gondel die alle nodige apparatuur inhoudt, een rotor en de funderingen. De mast is uit staal vervaardigd en meet 68 m (boven Mean Sea Level). De belangrijkste onderdelen van de windturbines, waaronder de overbrengingskast en de alternator zijn ondergebracht in een gondel die is opgesteld boven op de mast. Vooraan de gondel bevindt zich de rotor die bestaat uit een naaf en 3 turbinebladen. De bladen worden vervaardigd uit glasvezelversterkte epoxy. De diameter van de rotor bedraagt 80 m, de totale hoogte van een windmolen komt daarbij op ongeveer 118 m boven Mean Sea Level (in Nederland bedraagt de hoogte doorgaans slechts 50 tot 70 m). Ze zullen worden ingeplant op een afstand van circa 12 km van de kustlijn.

Het meest bijzonder en aantrekkelijk karakter van het zeegezicht aan de Belgische kust is de openheid van de horizon. Voor veel Belgen maakt de Noordzee, met dit bijzonder zeegezicht, deel uit van het cultureel erfgoed van het land. Het is dus evident dat een bezetting van de horizon door kunstmatige structuren in zo'n context bijzonder problematisch is.

Het MER stipt aan (nr. 6.4.3) dat uit studies blijkt dat een offshore windpark niet meer zichtbaar is vanaf 45 km uit de kustlijn zodat er te dezen 'aldus altijd sprake (zal) zijn van zichtbaarheid van aan de kust'. Het MER zegt eveneens (nr. 6.4.1) :

'Het landschap van de kustzone heeft een bijzondere waarde omdat het in de beleving van veel mensen een oneindige, natuurlijke en ongerepte ruimte is. De zichtbare aanwezigheid van een windpark zal die beleving beïnvloeden.'

Het voegt er echter aan toe :

'Beleving is een subjectief gegeven en hangt af van een veelheid van maatschappelijke karakteristieken zoals socio-professionele status; gebruikerstatus (bewoner, recreant, werk, milieu), enz.'

Eerste verzoekende partij, geboren op 31 december 1923, thans weduwe en sedert lang gepensioneerd, woont reeds sedert 1960 onophoudelijk langs de zeedijk-het Zoute te Knokke-Heist. Zij heeft het appartement gekocht in 1967 en naar aanleiding van de nieuwbouw toegestemd in een ruil. Het appartement is gelegen op de vierde verdieping, zodat ze een enig uitzicht heeft op de zee en de horizon en vanuit een (geprivilegieerde) positie dagelijks de zonsondergang kan bewonderen.

Voortaan zal zij bij helder weer dag-in-dag-uit met molenwiekende windturbines geconfronteerd worden die het aanschouwen van de zonsondergang totaal zullen bederven. Het zal het eerste zijn wat zij ziet wanneer zij 's morgens opstaat en het laatste wanneer zij 's avonds slapen gaat. Haar dagelijks leefklimaat zal derhalve in zeer aanzienlijke mate in negatieve zin beïnvloed worden.

Uw Raad aanvaardt in de regel dat visuele hinder een MTHEN uitmaakt (...).

In zijn rapport in de zaken NA 82.082 en 82.083 (huisvuilverbrandingsinstallatie Drogenbos) heeft de eerste auditeur-afdelingshoofd dit gegeven voldoende ernstig geacht in volgende termen :

'Het 'voortdurend (...) moeten uitkijken op de oven in werking', hoe minimaal de visuele impact van deze oven ook mag zijn, kan in casu dan ook beschouwd worden als een ernstig nadeel (...)'.

In het arrest nr. 99.794 dd. 15 oktober 2001 heeft Uw Raad die visie gevolgd.

Ook te dezen is het vooral het aspect 'voortdurend' dat de hinder een bijzonder ernstig en moeilijk te dragen karakter geeft dat, eenmaal ondergaan, niet meer kan goedge maakt worden.

Het arrest nr. 106.155, Ghysels en Vanhooghten, dd. 29 april 2002 heeft bij uiterste dringendheid de schorsing bevolen van de vergunning voor de bouw van een GSM-mast van 20 meter hoog omdat die mast het uitzicht van de verzoekers op de Laanvallei zou beïnvloeden en een onherstelbare esthetische 'landschapsverontreiniging' tot gevolg zou hebben. Weliswaar ging het om een geval waar de verzoekers in de nabijheid van de te bouwen 20 meter hoge mast woonden, terwijl te dezen de windmolens op ca. 12 km uit de kust worden opgericht. Maar er zullen er dan niet één zijn maar wel 50, en ze zullen geen 20 meter hoog zijn, maar wel 118 meter, en bovendien steeds in beweging zijn !

Nutteloos zou men voorhouden dat de visuele hinder, veroorzaakt door aanhoudend in beweging zijnde windmolens, zeer verscheiden kan beleefd worden en mitsdien van subjectieve aard is. Uw Raad verwerpt zulk argument als niet-relevant, zoals o.m. blijkt uit het arrest nr. 74.105, Rondelez, dd. 3 juni 1998(...).

Het nadeel zal voor de eerste verzoekende partij des te moeilijker om dragen zijn doordat zij inmiddels bijna 80 jaar is geworden en moet meemaken dat haar ongerept en wijdzicht op zee, dat zij nu reeds meer dan 40 jaar mag beleven haar in haar laatste levensjaren zal ontnomen worden.

Het nadeel is voor de eerste verzoekende partij ook onmogelijk herstelbaar. Elke windturbine zal onafhankelijk gefundeerd worden met een stalen buispaal die in de grond wordt geheid tot een diepte tussen de 29 en 32 m onder de zeebodem.

Rondom de paal wordt een erosiebescherming van ongeveer 32 diameter aangebracht, bestaande uit stenen van verschillende groottes. Het is uitgesloten dat de verzoekende partij zelf de middelen en de mogelijkheden zou hebben om zulke immense werken weer ongedaan te maken, terwijl de administratieve praktijk leert dat desbetreffend van de overheid niet veel moet verwacht worden, althans wanneer zij zelf het project heeft gepromoot en vergund.

In hoofde van de tweede verzoekende partij is het nadeel van morele aard. Als badplaats geniet Knokke-Heist, en vooral Het Zoute, wereldfaam. Zij heeft zich formeel tegen het windmolenproject verzet, van oordeel zijnde dat het op die plaats niet kan zonder substantieel afbreuk doen aan het weidse zicht op zee die de bewoners en de bezoekers van de badstad vanaf de zeedijk kunnen beleven, en die zeer vaak precies daarom aldaar komen wonen en/of hun vakantie doorbrengen. Een van de belangrijkste toeristische troeven voor de gemeente zal daarom onherroepelijk verdwijnen, wat voor de faam en de reputatie van de tweede verzoekende partij zeer nefaste gevolgen zal hebben. De MEB verwijst in randnummer 5.8.3. naar een studie, uitgevoerd door het West-Vlaams Economisch Studiebureau, waaruit moet blijken dat wellicht nog slechts de helft van de frequente toeristen en van de verblijfstoeristen de badplaats nog zullen blijven bezoeken. De werken zijn bovendien van die aard en omvang dat ook de tweede verzoekende partij niet de mogelijkheden heeft om ze na een eventueel annulatiearrest weer te doen verdwijnen";

Overwegende dat de verzoekende partijen eenzelfde uiteenzetting geven voor wat het tweede bestreden besluit betreft, met dien verstande dat de term "bouw" in de eerste zinsnede werd vervangen door de term "exploitatie".

Overwegende dat de verwerende partij, na het uiteenzetten van de algemene principes ter zake, met betrekking tot de eerste verzoekende partij doet gelden wat volgt :

"(i) Verzoekende partijen stellen dat de constructies zichtbaar zijn vanaf de kust, wat de landschapsbeleving zal beïnvloeden en verzoekende partij Soete zou 'voortdurend' geconfronteerd worden met de visuele hinder. Hierbij wordt door verzoekers een vergelijking gemaakt met arresten van Uw Raad i.v.m. een huisvuilverbrandingsoven en een GSM-mast.

Verzoekende partijen definiëren hun moeilijk te herstellen ernstig nadeel in wat dit betreft analoog met hun 'belang' bij een vernietiging van de bestreden besluiten. Verwerende partij verwijst dan ook naar haar uiteenzetting over het belang, maar wijst er tevens op dat een 'moeilijk te herstellen ernstig nadeel' dat samenvalt met een 'gewoon' belang per definitie niet voldoet aan de voorwaarden tot het bekomen van een schorsing zoals voorzien in artikel 17 § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Een vergelijking met een huisvuilverbrandingsoven en een GSM mast is inzake niet relevant en niet gepast: de windmolens staan op een bijzonder grote afstand van de kust en zullen niet zorgen voor de uitstoot van giftige stoffen of rook en zullen evenmin elektromagnetische straling genereren. Het beweerde nadeel is niet ernstig.

(ii) Verzoekende partijen stellen dat het uitgesloten zou zijn dat de palen volledig verwijderd zouden kunnen worden en de verzoekende partijen zouden niet de mogelijkheid hebben om dergelijke verwijdering na te streven.

De technische mogelijkheid bestaat om minstens de bovenzeese elementen van de windmolens volledig te laten verdwijnen (de palen kunnen afgebrand worden) en het 'zeezicht' is aldus volledig herstelbaar. De bestreden bouwvergunning voorziet trouwens expliciet in een provisie voor herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand (artikel 10).

Verzoekende partijen zouden, in geval van vernietiging van het bestreden ministerieel besluit dergelijke verwijdering kunnen trachten na te streven via de civiele rechter.";

Overwegende dat de tussenkomenende partijen met betrekking tot de eerste verzoekende partij betogen wat volgt :

"Wat de vermeende visuele hinder betreft, waarvan de verzoekende partijen melding maken in hun verzoekschrift tot schorsing, dient er rekening te worden gehouden met de rechtspraak van Uw Raad waaruit kan worden afgeleid dat er slechts sprake kan zijn van een moeilijk te herstellen en ernstig nadeel in de gevallen waarin de betrokken constructies in de onmiddellijke nabijheid van de woningen van de klagende partijen opgetrokken worden.

(...)

Gelet op de afstand (+/- 13 km) die bestaat tussen de windturbines enerzijds en de woning van de eerste verzoekende partij anderzijds, dient op basis van voormelde rechtspraak aangenomen te worden dat het nadeel dat zou geleden worden geenszins als voldoende ernstig en persoonlijk kan worden beschouwd.

De verzoekende partijen vergissen zich overigens in feite door te stellen dat de windmolens 118 meter hoog zouden zijn, daar waar ze in werkelijkheid 107 meter boven het zeepeil uitsteken. De verzoekende partijen vergissen zich eveneens door voor te houden dat de beweging van de windturbines zichtbaar zou zijn vanop de kustlijn.

De beweringen van eerste verzoekende partij als zou haar 'dagelijks leefklimaat in zeer aanzienlijke mate in negatieve zin beïnvloed worden' door het zicht van de windmolens, steunt bovendien op geen enkel objectief en concreet gestaafd gegeven, integendeel.

Uit het Nederlandse Milieu Effecten Rapport Locatiekeuze Demonstratieproject Near Shore Windpark blijkt inderdaad dat windturbines die zich op 14 km uit de kust bevinden slechts gedurende :

- 37 % van het totaal aantal zichten in de periode tussen januari en maart zichtbaar zijn ;
- 61 % van het totaal aantal zichten in de periode tussen april en juni zichtbaar zijn ;
- 68 % van het totaal aantal zichten in de periode tussen juli en september zichtbaar zijn en
- 50 % van het totaal aantal zichten in de periode tussen oktober en december zichtbaar zijn.

In casu, bevindt de eerste rij windmolens zich op +/- 13 km van de woonplaats van eerste verzoekende partij. De overige windmolens zullen nog verder in de zee komen te staan. Daargelaten de vraag te weten hoeveel dagen per jaar het weer aan de Belgische kust helder genoeg is om zo ver te kunnen zien, dient er nog opgemerkt te worden dat de zichtbaarheid van de windmolens nog sterk verminderd wordt door de oriëntatie van het windpark, het gebruik van schutkleuren en een compacte opstelling op de horizon..

De bewering van eerste verzoekende partij als zou haar gezichtsveld dagelijks bedorven worden is dan ook sterk overdreven.

Ter ondersteuning van deze verdediging kan overigens verwezen worden naar de WES-studie (landschappelijke beleving van windmolenparken in zee) dat het negatieve effect op het functioneren van de betrokkenen zeer sterk relateert, zeker als alle milderende maatregelen werden genomen zoals in casu.

Ook het beweerdelijk onherroepelijk karakter van het aangevoerde nadeel is fel overdreven en feitelijk onjuist nu de afbouw van de windmolens mogelijk is en de nodige kredieten daarvoor reeds voorzien zijn (25 miljoen opgelegd per ministerieel besluit van domeinconcessie).

Bovendien dient er eveneens opgemerkt te worden dat het door de verzoekende partijen geleden nadeel genuanceerd bekeken dient te worden, nu blijkt dat het een constructie betreft die wordt vergund in een omgeving waarin reeds andere industriële gebouwen gevestigd zijn; de haven van Zeebrugge met een immense pier die ver in zee gaat is immers niet veraf. (...).

Verder merken verzoekende partijen in tussenkomst op dat er ten onrechte een vergelijking wordt gemaakt met de afvalverbrandingsoven van Drogenbos, aangezien in onderhavige zaak het gaat om installaties die op het oog hebben hernieuwbare energie te produceren en die dus ontegensprekelijk uitsluitend een gunstige invloed hebben op het milieu.

In het door verzoekende partijen geciteerd arrest houdt de werking van de betrokken afvaloven uiteraard in dat uit de schoorsteen van de installatie een rookpluim met nog steeds verontreinigde lucht zal komen, wat geenszins een eenduidig gunstig effect op het milieu heeft.

Het is tegen die feitelijke achtergrond dat het door de verzoekende partijen aangehaalde arrest van de Raad van State dient te worden begrepen.

Deze feitelijke context is in onderhavige zaak evenwel volledig anders (zie ook hierna onder de 'belangenafweging').";

Overwegende, wat het moeilijk te herstellen ernstig nadeel in hoofde van de eerste verzoekende partij betreft, dat, gelet op de aard en inzonderheid de omvang van het vergunde park van vijftig windmolens ten noorden van de Vlake van de Raan en de inplanting ervan op ongeveer 12, 5 km van de kustlijn van Knokke-Zoute, het aannemelijk lijkt dat de eerste verzoekende partij, waarvan niet ernstig wordt betwist dat ze reeds verschillende jaren op de vierde verdieping woont van een appartement gelegen op de zeedijk te Knokke-Zoute, een rechtstreeks zicht heeft op de zeehorizon en dus ook op de vergunde constructies en de werking ervan; dat gelet op de ook in het M.E.R. erkende bijzondere waarde en beleving van deze kusthorizon en zeegezicht enerzijds en de bezetting van een deel van die horizon door kunstmatige structuren die permanent een deel van de gezichtshoek en dus van de horizon innemen anderzijds, het voldoende aannemelijk is dat in het concrete voorliggende geval de door de vergunde constructies veroorzaakte voortdurende visuele hinder en "landschapsverontreiniging" -zowel in het M.E.R. als in het M.E.B. wordt te dezen de term "horizonvervuiling" gehanteerd- een voldoende persoonlijk en ernstig nadeel is in hoofde van de eerste verzoekende partij, ook al worden in de bestreden besluiten maatregelen genomen om deze hinder te beperken; dat het ter zake niet relevant is of de hoogte van de windturbines 118 m bedraagt zoals de verzoekende partijen betogen, dan wel 107 m zoals de tussenkomenende partijen stellen; dat niet valt in te zien waarom de aanwezigheid van thans bestaande constructies het nadeel minder ernstig zouden maken, noch tot gevolg zouden hebben dat de eerste verzoekende partij zich dient neer te leggen bij om het even welke vergunning voor inrichtingen met een industrieel karakter als de voorliggende; dat een verzoekende partij immers slechts die werken en handelingen moet dulden voor de uitvoering waarvoor een wettige vergunning is verleend; dat zelfs indien het herstel in de oorspronkelijke toestand wordt gevorderd door de eerste verzoekende partij en zelfs al zou de wegneming van de palen technisch eenvoudig zijn, dit niet belet dat het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand voor een particulier - die immers geen titularis is van een specifieke herstellenvordering ter zake en een beroep dient te doen op de procedures van gemeen recht - moeilijk te verkrijgen is, te meer daar de overheid niet de bouwheer is, dat luidens artikel 59, § 1, tweede lid, van de wet van 20 januari 1999 tot bescherming van het mariene milieu in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België, "de rechten van de burgerlijke partij (...) ingeval van rechtstreeks herstel beperkt (zijn) tot de door de minister gekozen wijze van herstel, onverminderd het recht om vergoeding voor schade te eisen van de veroordeelde" en er in hoofde van de overheid geen rechtsplicht bestaat tot ambtshalve afbraak indien de veroordeelde verzuimt dit te doen; dat de omstandigheid dat een provisie voor het herstellen van de site na ontmanteling van de activiteit wordt geëist -die over een

periode van twintig jaar wordt gevormd- hieraan geen afbreuk doet; dat derhalve de uiteenzetting van de verzoekende partijen met betrekking tot de eerste verzoekende partij voldoende concrete en precieze gegevens bevat die aannemelijk maken dat de realisatie en de exploitatie van de vergunde constructies een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kunnen berokkenen in de zin van artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;

Overwegende dat de tweede verzoekende partij uitdrukkelijk stelt dat haar nadeel van morele aard is; dat, mocht dit nadeel al ernstig zijn, niet blijkt waarom dit niet zou kunnen worden goedge maakt door de mogelijke morele voldoening welke een in voorkomend geval tussen te komen annulatiearrest teweegbrengt; dat derhalve, wat de tweede verzoekende partij betreft, niet is voldaan aan de tweede in artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State gestelde voorwaarde, zodat de vordering in hoofde van deze partij moet worden verworpen;

Overwegende dat de tussenkomende partijen vragen over te gaan tot een belangenafweging en om op grond daarvan niet te schorsen; dat zij stellen dat dient te worden nagegaan wat het nadeel van de verzoekende partijen is als gevolg van de bestreden beslissingen en wat het nadeel is van de tussenkomende partijen; dat zij betogen dat hun nadeel en het nadeel voor het algemeen belang dient te worden beoordeeld in het licht van hetgeen in de richtlijn 2001/77/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 september 2001 betreffende de bevordering van electriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen op de interne electriciteitsmarkt werd uiteengezet, waarvan zij een aantal consideransen en artikelen aanhalen; dat zij ook verwijzen naar het arrest van het Europees Hof van Justitie van 13 maart 2001 in de zaak C-379/98 PreussenElektra AG waarvan ze eveneens een aantal overwegingen aanhalen en in ondergeschikte orde naar hetgeen in de omzendbrief EME/2000.01 wordt uiteengezet met betrekking tot het duurzaam energieverbruik en de voordelen van windenergie en waarvan zij eveneens een deel citeren; dat ze verder verwijzen, onder aanhaling van de relevante onderdelen ervan, naar de concessie-aanvraag ingediend teneinde de domeinconcessie van 27 maart 2002 te verkrijgen en waaruit volgens hen blijkt dat het onderhavige project kadert in de hiervoor aangehaalde regeling; dat zij ook doen gelden dat uit het M.E.R., waarvan ze titel 3.5 integraal aanhalen, blijkt dat dit windturbinepark mede tot doel heeft de vooropgestelde objectieven inzake hernieuwbare energie te bereiken; dat ze besluiten, dat "de voordelen van de kwestieuze installaties voor het algemeen belang

(...) onmiskenbaar van grotere waarde (zijn) dan de vermeende nadelen waarvan de verzoekende partij melding maakt";

Overwegende dat de verwerende partij zich aansluit bij de argumentatie van de tussenkomen de partijen die ze vervolgens in extenso overneemt;

Overwegende dat hiervoor is komen vast te staan dat de eerste verzoekende partij een moeilijk te herstellen ernstig nadeel dreigt te ondergaan door de tenuitvoerlegging van de thans bestreden besluiten die op het eerste gezicht onwettig lijken; dat uit de gegevens van de zaak niet blijkt en door de verwerende noch door de tussenkomen de partijen evenmin wordt beweerd dat de vergunning en de machtiging niet kunnen gebruiken vooraleer na schorsing over het annulatieberoep uitspraak is gedaan, onoverkomelijke problemen zou stellen die verband houden met het door voornoemde partijen aangehaalde algemeen belang; dat prima facie de belangen van de partijen in het geding beter gediend zijn met een tijdelijke schorsing dan met een latere vernietiging van de vergunning die ondertussen is uitgevoerd; dat tussenkomen de partijen noch de verwerende partij voldoende zwaarwichtige redenen aanhalen om het moeilijk te herstellen ernstig nadeel dat de eerste verzoekende partij dreigt te ondergaan, te doen wijken voor het belang van de tussenkomen de partijen om een vergunning die op het eerste gezicht onwettig lijkt, onmiddellijk te realiseren;

Overwegende dat, wat de eerste verzoekende partij betreft, is voldaan aan de door artikel 17, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State opgelegde voorwaarden om de schorsing van de tenuitvoerlegging te bevelen,

B E S L U I T :

Artikel 1.

De zaken, gekend onder de nrs. A. 126.455/VII-27.895 en A. 126.451/VII-27.837 worden gevoegd.

Artikel 2.

De verzoeken tot tussenkomst van de n.v. ELECTRABEL en de n.v. ONDERNEMINGEN JAN DE NUL in de administratieve kort gedingen worden ingewilligd.

Artikel 3.

De vorderingen tot schorsing worden verworpen in hoofde van de tweede verzoekende partij.

Artikel 4.

Bevolen wordt de schorsing van de tenuitvoerlegging van :

1. het besluit van de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu van 25 juni 2002 houdende toekenning aan de tijdelijke vereniging ELECTRABEL-ONDERNEMINGEN JAN DE NUL van een machtiging voor de bouw, overeenkomstig de aanvraag, van een park van vijftig windmolens met een nominaal vermogen van 2 megawatt, ten noorden van de VLAKTE VAN DE RAAN, overeenkomstig het koninklijk besluit van 20 december 2000 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België en met naleving van de gebruiksvoorwaarden die in bijlage II van dit besluit zijn opgenomen,
2. het besluit van de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu van 25 juni 2002 houdende toekenning aan de tijdelijke vereniging ELECTRABEL-ONDERNEMINGEN JAN DE NUL van een vergunning voor de exploitatie, overeenkomstig de aanvraag, van een park van vijftig windmolens met een nominaal vermogen van 2 megawatt, ten noorden van de VLAKTE VAN DE RAAN, overeenkomstig het koninklijk besluit van 20 december 2000 houdende de procedure tot vergunning en machtiging van bepaalde activiteiten in de zeegebieden onder de rechtsbevoegdheid van België en met naleving van de gebruiksvoorwaarden die in bijlage II van dit besluit zijn opgenomen.

Artikel 5.

Dit arrest zal worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als de bestreden besluiten.

Artikel 6.

De uitspraak over de bijdrage in de kosten van de vorderingen tot schorsing wordt uitgesteld.

De kosten van de tussenkomsten in de schorsingsprocedures, bepaald op 500 euro, komt ten laste van de tussenkomende partijen, elk voor de helft.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op vijftientwintig maart tweeduizend en drie, door de VIIe kamer, die was samengesteld uit :

Mevr.	M.-R. BRACKE,	kamervoorzitter,
de HH.	R. STEVENS,	staatsraad,
	G. DEBERSAQUES,	staatsraad,
	Th. VAN RAEMDONCK,	toegevoegd griffier.

De griffier,

De voorzitter,

Th. VAN RAEMDONCK.

M.-R. BRACKE.